

ФУНКЦИОНАЛНЕ ДОКТРИНЕ

Генерал-мајор, професор др Божидар Форца,
начелник Управе за планирање и развој (Ј-5) ГШ ВС

Реформа система одбране и, у оквиру ње, трансформација Војске Србије, одвијају се у три компатибилне сфере: стратешко-доктринарној, правно-нормативној и организационо-функционалној. У овим сферама достигнути су различити степени развијености, који омогућавају да се процес реформи одвија плански и континуирано. Свакако, предстоји још много посла да се тај процес заокружи, иако је његова основна одредница да је то стални процес, који се може посматрати као релативна константа у одређеном тренутку.

У стратешко-доктринарној сфери, као бази, коју прописи (закони, уредбе, правилници и др.), де јуре, и успостављена организација, де факто, имплементирају у пракси, поред усвојеног (Влада Републике Србије) Стратегијског прегледа одбране, изузетно значајан скуп докумената чине Стратегија националне безбедности, Стратегија одбране и Доктрина Војске. То су базични документи којима се анализира безбедносно окружење, идентификују изазови, ризици и претње безбедности, дефинише систем одбране и утврђује његова структура са основним функцијама и задацима, преко стратешког и доктринарног концепта.

Међу наведеним стратешко-доктринарним документима, посебан сегмент чини војна доктрина, која је, у складу са позитивним искуствима окружења, пројектована као скуп докумената на неколико нивоа. Први ниво чини Доктрина Војске Србије. То је базни документ којим се пројектују организација, припреме, употреба и обезбеђење Војске у извршавању додељених мисија и задатака. Тим документом, који представља здружени аспект за све сегменте Војске (Генералштаб, видове и команду за обуку), у најопштијем смислу схваћено, Војска „одговара“ политици како ће извршити додељене мисије и задатке које утврђује Стратегија одбране. Отуда, тај документ је, у складу са Законом, заснован на Стратегији одбране, а доноси га председник Републике, који, по Уставу и Закону, командује Војском Србије.

Доктрина Војске, као базни документ, операционализује се преко изведених доктрина и других докумената типа правила и упутстава. Посебну пажњу заслужује такозвани први ниво доктрина, који чине Доктрина Копнене војске, Доктрина В и ПВО и *функционалне доктрине*.

Функционалне доктрине (Ј-1 до Ј-9), посматрано у најопштијем смислу, ближе детерминишу надлежности, процесе, активности и процедуре Војске у оквиру њених основних функција: људски ресурси (Ј-1), обавештајно-извиђачка делатност (Ј-2), операције (Ј-3), логистика (Ј-4), планирање (Ј-5), телекомуникационо-информациони системи (Ј-6), обука (Ј-7), финансије (Ј-8) и цивилно-војна сарадња (Ј-9). Као што се Доктрина Војске, као базни документ, односи према функционалним доктринама, тако се и функционалне доктрине, касније, операционализују кроз мноштво доктринарних докумената, типа изведених доктрина, правила и упутстава, којима ће се финализовати процес утврђивања војне делатности у извршавању мисија и задатака. С друге стране, израдом функционалних доктрина, на бази Доктрине Војске Србије, успоставља се ред и у војној литератури доктринарног типа.

Оријентисане ка будућности, функционалне доктрине усмерене су ка процесу изградње суштинских оперативних способности Војске, као што су: расположивост снага; способност командовања; способност коришћења информационог процеса; ефикасност употребе; способност отпорности и заштите; одрживост снага; способност размештања и мобилност снага. Изградња наведених суштинских оперативних способности Војске реализује се и исказује кроз: обуку и доктрину, организацију, кадрове, опремање наоружањем и војном опремом, инфраструктуру и интероперабилност.

У Војсци Србије изузетна пажња поклања се припреми доктринарних докумената на свим нивоима, путем организованог рада бројних тимова. Већ су припремљени предлози (варијанте) основног документа Доктрина Војске, као и свих функционалних доктрина. Очекује се да ће до краја 2009. године, након што Народна скупштина Републике Србије усвоји Стратегију националне безбедности и Стратегију одбране, председник Републике одобри Доктрину Војске. Након тога, требало би убрзо да буду усвојене и функционалне доктрине, што је у надлежности начелника Генералштаба Војске Србије. Тиме ће стратешко-доктринарна сфера бити заокружена на нивоу основних докумената, неопходних за даљи процес детерминисања организације, припрема, употребе и обезбеђења Војске Србије у извршавању мисија и задатака.